

3. Технологическая линия производства творога. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.znaytovar.ru/s/Tehnologicheskaya liniya_proizvod4.html.

УДК 657.4

MANAGERIAL ACCOUNTING OF TRANSACTION COSTS

T.Y. Kotskulich, S.V. Khoma

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, 76019, Ivano-Frankivsk city, Karpatska str., 15, e-mail: kotskulich.tania@yandex.ru

Transaction costs concepts are often discussed in economic circle of scientists as their specific weight is constantly growing. Still the problem of transaction costs accounting organization has been raised rarely. It is primarily connected with none regulated Ukrainian and foreign legislative sources, and also with not evidential nature of transaction costs.

Theoretical and methodological elements of transaction costs accounting have been considered in works of following Ukrainian and foreign scientists: Goncharova N.O., Zamazyi O.V., Kireytsev G.G., Kostyrko I.G., Litvinenko V.S., Matveeva O.L., Ocheretko L.M., Pangenska I.G., Sapozhnikova N.G., Shygun M.M., Ushchak G.M. etc. In their works we can see the possible ways of solving mentioned problems, but mainly they are quite expositive and were not completely disclosed.

Despite the rising necessity of transaction costs management in order to increase the enterprises competitiveness, this item of costs is still not separated as an accounting object. At the same time in the items 99-101 of IAS 1 there is a demand to present information about costs in such way: “an entity shall present an analysis of expenses recognised in profit or loss using a classification based on either their nature or their function within the entity, whichever provides information that is reliable and more relevant. Entities are encouraged to present the analysis in paragraph 99 in the statement of comprehensive income or in the separate statement of comprehensive income (if presented)” [1].

In managerial accounting sphere we can see the same situation: the scientists also don't separate the transaction costs as an accounting object but they don't deny their existence [2, c. 37]. At the same time the instruments of managerial accounting could present the information for management about so-called hidden transaction costs which are quite essential at the Ukrainian enterprises. Besides, there is need to present the information about alternative costs (lost profits).

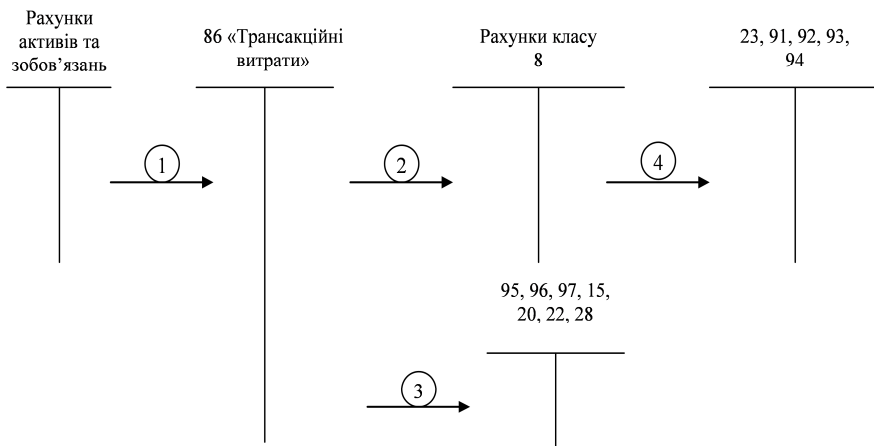
So, it is evidently that there is need to work out the methodical and organizational items concerning transaction costs accounting which would correspond to demands of both inner and out user of accounting information.

NAS 16 “Costs” (item 7) determines the rules of period costs recognizing [3]. We should notice that the most of transaction costs according to their economical sense are period costs, but some of the manufacturing overheads can also have the features of the transaction costs. Besides, we should consider that transaction costs could be included to the primary value of the non-current assets and stocks, and as consequence to the product costs during consumption of these sources.

There are some approaches to solve the problem of transaction costs accounting which could be divided into such groups:

1. Using synthetic account-screen “Transaction costs (general)” [5, с. 29-31].
2. Using special account of class 9 for transaction costs accounting [6, с. 56-58; 7; 8; 9; 10, с. 131-135].
3. Adding of class 8 with transition account 86 “Transaction costs” [11].
4. Creating of the new analytic accounts for 9-accounts with code “Transaction costs” [12, с. 96-98; 13; 14; 15].

Each of shown approaches has advantages and weaknesses, so in order to work out the optimal model of transaction costs accounting we should try to consolidate all strong features. For effective enterprise managing there is need of both operative and in-depth information, so to solve the problem it was proposed to use 8 and 9 accounts at the same time (fig. 1).

Legend: 1 – transaction costs accrual; 2 – writing-off the operating costs to the costs elements; 3 – writing-off the non-operating costs; 4 – writing-off the operating element costs to the accounts according to kind of activity

Figure 1 – Transaction costs accounting model (proposed by the authors).

The model proposed considers the “gap” which was in other works: it was considered that the transaction costs can be among the costs of all areas of activity, capitalized costs, product costs etc without breaking demands of accounting legislative.

Перелік використаних джерел:

1. МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013.
2. Друри К. Управленческий и производственный учет: учебник / К. Друри. - Пер. с англ. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 1071 с.
3. Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року № 318 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

4. Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/402736/file/plan2.pdf>.

5. Сапожникова Н.Г. Развитие методологии и практики корпоративного учета и отчетности. – Автореф. дис... д.э.н. – Воронеж, 2009. – 48 с.

6. Гончарова Н.О. Концепти обліку трансакційних витрат / Н.О. Гончарова // Сучасні вимоги до обліку та контролю в контексті глобалізації: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: Одеса, 22-23 травня 2009 р. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 258 с.

7. Литвиненко В.С. Облік і контроль трансакційних витрат у сільськогосподарських підприємствах.– Дисертація канд. екон. наук: 08.00.09, Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К., 2013.- 200 с.: рис., табл.

8. Матвеева О.Л. Экономический механизм функционирования издержек в современной экономической системе: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.01 «Экономическая теория» / О.Л. Матвеева. — Чебоксары, 2008. — 23 с.

9. Панженская И.Г. Методика учета трансакционных издержек / И.Г. Панженская // Вестник Адыгейского государственного университета: сетевое электронное научное издание. – 2006. – № 4. – [Електронний ресурс] / режим доступу: http://www.vestnik.adygnet.ru/files/2006.4/371/panzhenskaya2006_4.pdf.

10. Корнеева Т.А. Трансакционные и трансформационные издержки в системе функционирования консолидированных групп предприятий // Аудит и финансовый анализ. – 2006. – № 4. – С. 131-135.

11. Ющак Ж.М. Трансакційні витрати у вітчизняній обліковій системі: XXI століття – нове уявлення майбутнього / Ж.М. Ющак., С.І. Мельник // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2009. – № 1(13). – С. 155–163.

12. Замазій О.В. Проблеми обліку трансакційних витрат у діяльності суб'єктів господарювання / О.В. Замазій // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. – 2004. – № 70. – С. 95–100.

13. Костирко І. Г. До питання обліку трансакційних витрат / І. Г. Костирко, Н. П. Молоко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2012_9_2/19.pdf.

14. Очеретько Л.М., Корінець А.О. Трансакційні витрати як об'єкт управлінського обліку / Л.М. Очеретько, А.О. Корінець // Інноваційна економіка. - №1. – 2013. – С. 289-293 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/inek_2013_1_70.pdf.

15. Шигун М. Методичні підходи до бухгалтерського обліку трансакційних витрат / М.М. Шигун // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3(15).- 2011.- С. 30 - 35.